

"Chambord, de geschiedenis te paard"

Inleiding

Vandaag heten we u welkom op deze historische plek, waar we u graag zullen rondleiden.

Tafereel 1

Het was 1515. De Italiaanse oorlogen duurden al ruim 20 jaar, de leeftijd van koning Frans I. Hij had net een beslissende slag gewonnen: Marignano. Frans I was diep onder de indruk van de kunst, architectuur en pracht van de Italiaanse paleizen en wilde deze moderniteit naar zijn koninkrijk brengen. Geleidelijk aan deed de Vroege Renaissance haar intrede in Frankrijk.

Tafereel 2

Frans I, die een fervent jager was, werd aangetrokken door dit landgoed in het Franse koninkrijk, dat bestaat uit bossen, heidevelden, moerassen en vennen, en hij besloot er zijn kasteel te bouwen. Een kasteel waar hij met een kleine vriendengroep zich kon afzonderen om te jagen en feest te vieren. Zo ontstond Chambord.

Tafereel 3

Maar welk soort kasteel? Een ideaal kasteel. Een kasteel met een mix van traditie en moderniteit, zowel het kasteel van een ridder-koning als het paleis van een renaissanceprins. Een droomkasteel, een uitzonderlijk bouwwerk dat de verbeelding tart: "Een groot, fraai en vorstelijk gebouw", zoals Frans I het uitdrukte. Een landgoed als weerspiegeling van zijn macht.

Tafereel 4

Frans I gaf in 1519 opdracht tot de bouw van Chambord. Wie was de architect? Hijzelf of Leonardo da Vinci, die hij in 1516 naar de Loirevallei had laten komen en die er in mei 1519 stierf en van wie er schetsen en tekeningen van zijn hand teruggevonden zijn die aan de beroemde dubbele wenteltrap herinneren? Een onopgelost mysterie...

Tafereel 5

Maar wat deed de koning?

Hij ging op jacht in de bossen rond Chambord.

Hij ging op jacht met een kleine groep, namelijk zijn vrienden.

Hij jaagde op wilde zwijnen en herten met een meute van wel 200 honden.

En hij kwam naar zijn kasteel kijken om elke bouwfase ervan te volgen ...

Tafereel 7

In 1539 kwam de Vlaamse stad Gent in opstand tegen de koning van Spanje en keizer van het Heilige Roomse Rijk, Karel V, de eeuwige rivaal van Frans I. Frans I nodigde Karel V uit om met zijn troepen door het Franse koninkrijk te trekken om de opstand neer te slaan.

Tafereel 8

Frans nodigde hem uit om in de Loirevallei te verblijven, waar ze van kasteel tot kasteel aan jachtpartijen deelnamen. De koning wilde met Chambord, dat nog in aanbouw was, indruk op de keizer maken. De arbeiders haastten zich om de steigers af te breken, de amper voltooide slottoren schoon te maken en het decor voor het feest op te tooien...

Karel V verwonderde zich en zei dat hij nog nooit iets mooiers had gezien dan dit paleis dat diep in het bos oprees: “Chambord vat alle menselijke vaardigheden samen voor het mooiste voorbeeld dat ik ooit heb mogen zien!” Op 18 december 1539 waren alle ogen op Chambord gericht! De koning en de keizer zetten hun beste ridders tegen elkaar op tijdens een groot toernooi...

Tafereel 11

Na twee dagen feesten en jagen vertrok Karel V. De werkzaamheden werden hervat. Hendrik, de toekomstige koning van Frankrijk, kwam zijn vader Frans I opzoeken. Na de les in hoogstaande politiek leidde Frans hem op in andere vaardigheden, die van de wapens. De krijger die zijn wapens slijpt, scherpt ook zijn geest aan. Hendrik kreeg van zijn vader, die hem trainde in schermen en steekspelen, een voorliefde voor het ridderschap mee.

Tafereel 12

1547: FRANS I stierf in Rambouillet. Chambord was nog lang niet klaar. Maar zoals altijd gold: De koning is dood. Leve de koning! Zijn zoon, Hendrik II, werd koning en liet de kapel vleugel bouwen.

Tafereel 13

Hendrik II zette gedeeltelijk het werk van zijn vader op het gebied van politiek en kunst voort en bleef trouw aan de idealen van het Franse ridderschap. Hij hield de traditie van de steekspelen in stand. Hij had zelf een passie voor toernooien en nam er vaak aan deel. Tot die vervloekte 30 juni 1559, toen hij het in Parijs opnam tegen de kapitein van zijn garde, Gabriel van Montgomery. Op die dag reed hij op zijn strijdros dat ‘Ongelukkige’ heette...

Tafereel 14

Montgomery raakte met zijn lans op krachtige wijze het oog van koning Hendrik II, die, 10 dagen later, op 40-jarige leeftijd stierf. Sindsdien zijn steekspelen in Frankrijk verboden.

Tafereel 15

En Chambord dan? Na de dood van Hendrik II werd de bouw stilgelegd. Geleidelijk aan raakte Chambord in de vergetelheid. De koningen van Frankrijk verkozen Parijs boven de oevers van de Loire. Maar in 1626 gaf Lodewijk XIII Chambord aan zijn broer Gaston van Orléans...

Tafereel 16 (gedicht van Victor Hugo)

Gaston van Orléans werd verliefd op Chambord. Hij nam zijn intrek in het kasteel en bracht het weer tot leven. Hij liet de werkzaamheden hervatten en de ommuring van het landgoed voltooien. Met 32 km is het de langste muur in Europa...

Tafereel 17

Dit was de staat waarin de jonge Lodewijk XIV Chambord ontdekte. Hij leerde het kasteel van zijn oom kennen en waarderen. Na de dood van Gaston van Orléans werd Chambord eigendom van de Franse kroon. Lodewijk liet de kapel vleugel voltooien en vroeg Mansard om de lage omheining te overkappen.

25 jaar lang kwam de Zonnekoning met zijn hofhouding in de herfst naar Chambord om zich te vermaken. Enkele weken per jaar was Chambord opnieuw het centrum van Frankrijk. Jachtpartijen, wandelingen, kluchtspelen en bals volgden elkaar op. Molière voerde zijn beroemde toneelstuk “De burgelyke edelman” voor de eerste keer in Chambord op.

Tafereel 18

Fragment uit De burgelyke edelman van Molière.

Tafereel 19

Opnieuw... Zoals het eeuwenlang eraan toeging... De koning ging op jacht. Hij jaagde in de bossen rond Chambord. Hij jaagde samen met zijn gevolg. Hij jaagde met zijn meute drijfhonden op herten en wilde zwijnen.

Tafereel 20

Molière zag de Zonnekoning elke dag op jacht gaan met zijn meute honden, zijn gasten en zijn prachtige paarden, en hij droomde ervan hem te vergezellen. Hij had alleen één probleem: hij kon niet paardrijden.

Tafereel 22

Vanaf 1685 ging het Chambord weer minder goed. De Zonnekoning was op leeftijd en bleef in zijn geliefde Versailles. Het kasteel werd verlaten en raakte 40 jaar lang in de vergetelheid. Totdat Lodewijk XV het uitleende aan zijn schoonvader, Stanislas Leszczyński, de koning van Polen in ballingschap. Stanislas hield niet van Chambord: het was er vochtig, het was grijs weer, hij had het daar altijd koud en zestig karren vol meubilair waren niet genoeg om het kasteel in te richten... Daar werd hij depressief. Acht jaar later verliet hij de Loirevallei en stond Chambord weer leeg, in afwachting van de volgende bewoner...

Tafereel 23

In 1745 behaalde Maurits van Saksen, Maarschalk van Frankrijk, een reeks duizelingwekkende overwinningen op de Oostenrijkers: Fontenoy, Rocourt, Lauffeld, Maastricht! Na zo veel wapenfeiten beloofde Lodewijk XV hem door hem in 1748 het kasteel en jachtdomein van Chambord toe te vertrouwen.

Tafereel 24

De Maarschalk van Saksen trok naar Chambord en verbleef daar met zijn drie cavalerieregimenten. Elke dag paradeerden, manoeuvreerden en trinden de dragonders en Uhlans op het voorplein, het Place d'Armes.

Tafereel 25

De geschiedenis van Chambord eindigt hier niet. Het kasteel ontsnapte ternauwernood aan de verwoesting tijdens de Franse Revolutie. Onder het keizerrijk werd Chambord het vorstendom Wagram. In 1930 werd het landgoed eigendom van de Franse Republiek. Dit juweeltje staat nu voor u. Ik nodig u uit om het te gaan ontdekken.

DANKWOORD

Deze voorstelling werd gegeven door Mario Luraschi en zijn gezelschap Cavalcade. Het Domaine National de Chambord wenst u, samen met zijn algemeen directeur Pierre Dubreuil en zijn teams, een mooie dag in Chambord.